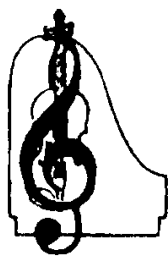

culturele
ANBI

394-ste concert
Maandag 11 maart 2019
20.00 uur

Van Baerle Trio

Hannes Minnaar, *piano*
Maria Milstein, *viool*
Gideon den Herder, *cello*

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

*Onze concerten worden mede mogelijk
gemaakt door een bijdrage van de
Gemeente Deventer in het kader
van een 'Kleintje Cultuur'*

PROGRAMMA

Johannes Brahms (1833-1897)
Pianotrio nr. 3 in c kl. t. op. 101 (1886)

Allegro energico
Presto non assai
Andante grazioso
Allegro molto

James MacMillan (1959)
Fourteen Little Pictures (1997)

PAUZE

Franz Schubert (1797-1828)
Trio voor piano, viool en cello in
Es gr. t. D929 (1827)

Allegro
Andante con moto
Scherzo: Allegro moderato
Allegro moderato

Het **Van Baerle Trio** werd opgericht in 2004.
Hannes Minnaar (1984) studeerde piano bij Jan Wijn, won in 2010 de derde prijs op het Koningin Elisabeth Concours in Brussel en ontving in 2011 de prestigieuze Borletti-Buitoni Trust Fellowship en in 2016 de Nederlandse Muziekprijs. Zijn debuutalbum met werken van Rachmaninov en Ravel werd in 2012 bekroond met een Edison.

Maria Milstein (Moskou, 1985) groeide op in Frankrijk en studeerde viool bij Ilya Grubert, David Takeno en Augustin Dumay. Ze studeerde af met de hoogste onderscheidingen. Maria won belangrijke prijzen bij internationale concoursen en kreeg in 2018 de Nederlandse Muziekprijs uitgereikt.

Gideon den Herder (1986) studeerde bij o.a. Monique Bartels, Thomas Grossenbacher en Clemens Hagen, onder wiens leiding hij het masterdiploma 'met hoogste onderscheiding' verwierf. In 2003 werd Gideon 'Jong Muziektalent van het Jaar'. Sinds 2014 is hij solocellist van het Residentie Orkest.

Als **trio** werden zij gecoacht door o.a. Dmitri Ferschtman en Menachem Pressler. Het Trio won in 2011 de 'Vriendenkrans' van het Concertgebouw, in 2012 de 'Kersjesprijs' en in 2013 het ARD concours in München. Zij kregen een Edison voor hun eerste cd-opname. Het Van Baerle Trio zal alle pianotrio's van Beethoven op cd opnemen. Deel I hiervan is in 2018 uitgekomen en de reacties in de pers waren zonder uitzondering zeer enthousiast.

Het leven van **Johannes Brahms** stond van begin af aan in het teken van worsteling: met zijn medemens door Brahms' karaktereigenschappen en zijn gebrek aan tact, maar vooral ook met zichzelf door de eisen die hij zichzelf als componist stelde, waarbij hij steeds de grootheid van Beethoven achter zich voelde oprijzen; een worsteling ook met de vorm waarin hij zijn overvloed aan muzikale ideeën gestalte zou kunnen geven. Zijn zelfkritiek was moordend, het duurde bijvoorbeeld tot 1873 tot hij zijn eerste twee

strijkkwartetten vrijgaf voor publicatie nadat hij er zeker twintig had vernietigd. Toen hij in september 1853 had kennism gemaakt met de Schumanns en Robert een uitermate lovend artikel over hem had geschreven, werd hij daar eerder onzeker dan blij van. In die periode werkte hij tegelijkertijd aan drie pianotrio's. In 1854 wordt op voorspraak van Clara Schumann zijn pianotrio op. 8 uitgegeven, een uitgave die Brahms later betreurde, maar niet meer heeft kunnen terugtrekken. Brahms heeft zijn op. 8 in 1889 ingrijpend gewijzigd, maar de eerste versie is gelukkig - met goedvinden van de

componist - ook verkrijgbaar gebleven. Deze versie is heel interessant en werd in 2013 in onze serie uitgevoerd door het Trio Wanderer. In 1880 begint Brahms aan Trio nr. 2, op. 87, in C. Hij voltooide dit trio in 1882.

Brahms componeerde zijn **derde en laatste pianotrio** in een zeer creatieve periode. Tijdens de zomer van 1886, die hij doorbracht aan de Thunersee, ontstonden behalve dit trio de cellosonate op. 99, de vioolsonate op. 100 en een groot deel van zijn laatste vioolsonate, op. 108.

Kenmerken van Brahms' muziek zijn: ernstig, monumentaal, diepgaand, nooit decoratief of virtuoos: "zelfbewust adeldom". Dit alles is in zijn derde pianotrio goed waarneembaar; ook het teergevoelige hart van goud dat Brahms diep in zichzelf verborgen hield. Bovendien is duidelijk hoe compact en beknopt de oudere Brahms zich in deze compositie toont, alleen al wat de vorm betreft: de gebruikelijke herhaling van de expositie in het eerste deel ontbreekt! Elisabeth von Herzogenberg noemde dit Trio op. 101 "beter dan een foto en een absoluut portret van Brahms".

James MacMillan is zonder twijfel de meest vooraanstaande onder de Schotse hedendaagse componisten. Daarnaast is hij, zoals ook zijn collega's Benjamin Britten, Oliver Knussen, Thomas Adès en George Benjamin uit

het Verenigd Koninkrijk dat waren of zijn, veelvuldig actief als dirigent. In Nederland is MacMillan geen onbekende: In 2010 werd hij vaste gastdirigent van de Radio Kamer Filharmonie en hij leidt dan ook geregeld concerten in ons land. MacMillan studeerde muziekwetenschap in Edinburgh en compositie in Durham. Hij brak in 1990 internationaal door met zijn orkestmuziek en inmiddels heeft hij al een indrukwekkende catalogus werken op zijn naam staan, waaronder soloconcerten, symfonieën, kamer-

muziek, koormuziek, missen, cantates en gewijde muziek. In die laatste categorie valt ook zijn *St Luke Passion*, in première gegaan op 15 maart 2014 in het Concertgebouw in Amsterdam.

MacMillan's **Fourteen Little Pictures** is ook wel bekend als zijn Pianotrio nr. 1. (Inmiddels schreef hij ook een tweede pianotrio.) Dit werk is een aanschakeling van miniaturen van onderling (sterk) uiteenlopend karakter, dat tezamen een rijkgeschakeerd geheel vormt. Elk deeltje heeft weliswaar een eigen karakter en zeggingskracht, maar vanwege enkele terugkerende muzikale elementen krijgt de cyclus toch samenhang. De componist weefde, naar eigen zeggen, 'common threads' in zijn werk, 'daarmee referenties, resonanties en recapitulaties creërend, om een gevoel van schaal en eenheid te projecteren op een grotere achtergrond.' De muziek ontwikkelt zich gaandeweg en bereikt de climax in de elfde 'picture', waar de drie musici in vijfvoudig (!) *forte* spelen. Na deze ontlasting contrasteert de twaalfde 'picture', een sobere pianosolo, weer sterk. De dertiende 'picture' hergebruikt eerder materiaal en ook de laatste 'picture' verwijst terug: met materiaal uit de eerste 'picture' is de cirkel rond.

Nadat **Schubert** in 1812 één deel van een pianotrio had geschreven hield hij zich, althans op papier, niet meer met deze combinatie bezig. Misschien voelde hij zich, als zo velen, in de schaduw van Beethoven, die in 1811 met zijn op. 97 (het 'Erzherzogtrio') de voor die tijd finale schepping in dit genre tot stand leek te hebben gebracht. Pas na de dood van Beethoven (26 maart 1827) komt Schubert met twee trio's op de proppen waarvan het eerste (in Bes) vermoedelijk al eerder (1825?) en **het tweede** najaar 1827 werd gecomponeerd. Beide werken zijn van een ongekennde monumentaliteit, die later nauwelijks meer is overtroffen. Het trio in Es werd op 26 december 1827 voor het eerst uitgevoerd op een soiree van het Schuppanzigh Kwartet in de zaal van de toenmalige Wiener Musikverein, met Karl von Bocklet aan het klavier en Ignaz Schuppanzigh en Josef Linke resp. viool

viool en cello. Op Schubert's enige openbare concert, 26 maart 1828, werd dit trio wederom uitgevoerd. Schubert was met meerdere uitgevers in onderhandeling over uitgave van zijn werken. Van

zijn instrumentale muziek was in die tijd nog maar een enkel werk uitgegeven en Schubert wilde heel graag dat zijn muziek werd gepubliceerd. Waarschijnlijk heeft hij daarom, bezweken voor de druk van uitgever en vrienden, het laatste deel van dit trio met ca. 1/3 ingekort. Gelukkig is het manuscript wel bewaard gebleven zodat de laatste tijd steeds vaker het trio in Es wordt uitgevoerd in de oorspronkelijke, "himmlischlänge" versie, zoals ook vanavond. Tegenover het vooral lyrische en opgewekte trio in Bes, heeft het trio in Es een veel meer donkere, temperamentvolle en hartstochtelijke inhoud. Het aangrijpende Andante con moto heeft de vorm van een 'marche funèbre' waarvan het thema is ontleend aan een Zweeds volksliedje, 'Se solen sjunker' ('Zie, de zon gaat onder'). Schubert had dit lied kort tevoren thuis bij de gezusters Fröhlich gehoord. Dit thema keert terug in het laatste deel.

Volgende Concert:
Dinsdag 26 maart 2019 20u.

Oxalys

ALEXANDER MADŽAR, piano

Shirly Laub, viool Elisabeth Smalt, altviool
Frédéric d'Ursel, viool Amy Norrington, cello
Guy Ropartz - Strijktrio 1934-'35
W. A. Mozart - 2e Pianokwartet KV.493
César Franck - Pianokwintet

programmatoelichtingen en recensies:
www.kamermuziek-deventer.nl